

Strategie připravenosti
a akcelerace růstu

12 tezí

7 setů

NÁRODNÍ PROTIKRIZOVÝ PLÁN

Představuji vám plán, na který jsem hrdý. Je to plán, který je na rozdíl od mnoha jiných zemí prost populismu a politických úplatků, které bychom do něj mohli propašovat pod hávem krizové situace. My jsme se to rozhodli neudělat. Představuji vám plán, který v mezinárodním srovnání patří co do růstových impulsů k těm největším, avšak nikoliv nejnákladnějším. Dle mého soudu patří i k nejužitečnějším a zároveň i nejefektivnějším protikrizovým opatřením.

Co je hlavní filozofií českého protikrizového plánu? Především jde o plán, který je vyvážený, není krátkozraký, je oproštěný od nákladného populismu, je promyšlený a účinný.

Mirek Topolánek

12 tezí Národního protikrizového plánu vlády (NPPV)

01

Náš plán je sociálně citlivý. Nejsilnější opatření směřují na pomoc střední a nízké příjmové skupině obyvatel. Snížení pojistného totiž pomůže nejvíce právě jim. Nechceme dávat lidem, kteří přijdou o práci sociální almužny, ale chceme jim zachovat práci. Věříme, že to je mnohem efektivnější a důstojnější způsob jak pro lidi, podniky, tak i vládu.

02

Náš plán je založený na svobodě, nikoli na principu více státu. Cesta z krize nevede skrze zvyšování daní a posilování vměšování se státu do denního života lidí a podniků. Snižujeme tedy výrazným způsobem daňovou zátěž.

03

Plán je chytrý a provázaný. Jedná se o kroky, za které bychom se nemuseli stydět ani v době růstu. Nejedná se o nesystémové řešení, která nás dlouhodobě poškodí. Naše opatření mají silný pákový efekt, jelikož zapojují soukromý sektor, strukturální fondy a zaměřují se na oblasti s vysokým efektem. Celkem počítáme se stimulací české ekonomiky ve výši 4,7 % HDP.

04

Plán není populistický. Naše ekonomika trpí poklesem zejména zahraniční – nikoli domácí – poptávky. Navíc česká poptávka nikdy v naší minulosti nebyla výrazným hnacím motorem naší ekonomiky. České ekonomice tedy nemůže pomoci stimulace domácí poptávky. Jakákoli forma rozdávání veřejných peněz občanům v malé otevřené ekonomice, kde téměř 80 procent útraty končí v zahraničí, je jen vyha-zování peněz.

05

Místo libivé stimulace domácí poptávky jsme se tedy soustředili na nabídkovou stranu ekonomiky. Místo populistického rozdávání peněz zlevňujeme práci, podporujeme zaměstnanost, pracovitost, ulehčujeme podnikání a snižujeme daňovou zátěž. Adekvátním způsobem podporujeme to, co naši ekonomiku v našich novodobých dějinách táhlo a co se dodnes osvědčilo: exportní výkonnost.

06

Náš plán je preventivní. Místo navyšování podpor v nezaměstnanosti, ztrátě zaměstnání předcházíme. Snižujeme tedy náklady práce a šetříme pracovní místa. Sleva na pojistném, a to i zpětná, je přesně tím nástrojem, který přispívá k udržení ohrožených pracovních míst v průmyslu, zemědělství, stavebnictví i ve službách. Opatření významně přispívá k tvorbě pracovních příležitostí, byť na částečný pracovní úvazek.

07

Přiblížíme lidem práci, ne „pracáky“. Vláda posiluje finanční krytí investic do dopravní infrastruktury a výdaje do posílení dopravní obslužnosti, opět s cílem podpory udržení pracovních příležitostí a zvýšení mobility pracovní síly.

08

Plán je silný a zodpovědný. Nová opatření, která vláda přijala, přiliš nezatíží státní pokladnu. Nová opatření mají váhu 41,5 mld. Kč a činí 1,1 % HDP. Spolu s dalšími opatřeními, které již byly přijaty od začátku krize (32,2 mld. Kč tedy 0,85 % HDP) tedy celkem tvoří 73,7 mld. Kč tedy 1,95 % HDP.

09

Plán je spravedlivý a průřezový, vyhýbá se parciálním zájmům. Nechceme zvýhodňovat jednotlivá odvětví. Místo jednotlivin a dílčí pomoci tu někomu a tu onomu, jsou všechna naše opatření plošná.

10

Český protikrizový plán je otevřený a nespolehá na protekcionismus. Opatření nesmí nést znaky ekonomického nacionalismu, naopak je v životním zájmu otevřené ekonomiky bojovat proti nárůstu protekcionistických tendencí uvnitř i vně EU. Česko si neposlouží ekvivalentem „buy American“ ani podněcováním spotřeby, která je z velké části kryta dovozem a povede spíše ke zhoršení čistého vývozu, než k růstu k HDP. Kdokoli navrhuje opak, dopouští se v kontextu malé otevřené ekonomiky vážné národohospodářské chyby a cílí pouze na volební zisk.

11

Náš plán poskytne garanci těm podnikům, které to potřebují. Přestože český bankovní sektor nebyl světovou finanční krizí výrazně zasažen, existují závažné problémy v zajištění provozního financování pro podniky z nefinančního sektoru, v první řadě pro malé a střední firmy. Národní protikrizový plán se na tuto oblast velmi výrazně zaměřuje prostřednictvím zapojení podstatně většího objemu prostředků.

12

Uvolníme firmám ruce a zdroje. Firemní sektor má závažné problémy s cash-flow, dané značnou mírou nejistoty. Zaměstnavatelé proto mají možnost žádat správce daně či Českou správu sociálního zabezpečení o snížení záloh na daně, rozložení splátkových kalendářů či neuplatňování sankcí. Vláda rovněž navrhuje přijetí podstatných změn v insolvenčním zákonu, opět s cílem zajištění provozního financování a zaměstnanosti firem, které mají ekonomické předpoklady projít insolvenčním řízením a nadále přispívat k tvorbě HDP.

OPATŘENÍ	Příjmy a výdaje VR ESA 95 (v mld. Kč)				
	P _{VR}	V _{VR}	(P-V) _{VR}	Typ	Stimul v mld. Kč
I. Realizovaná a schválená opatření					
1. Zapojení prostředků z rezervních fondů		-1.5	1.5		
2. Zvýšení garancí úvěrů malým a středním podnikům	-0.5		-0.5	SSM	3.0
3. Podpora podnikatelů v zemědělství		2.3	-2.3	SSM	13.8
4. Vázání provozních výdajů jednotlivých kapitol		-6.5	6.5		
5. Posílení Programu rozvoje venkova		0.3	-0.3	SSM	0.3
6. Investice do vědy a výzkumu nad rámec schváleného návrhu státního rozpočtu		0.3	-0.3	INVEST	0.3
7. Navýšení investic do dopravní infrastruktury		7.2	-7.2	INVEST	10.8
8. Navýšení platů zaměstnanců státního sektoru	0.4	2.7	-2.3	LMM	2.3
9. Navýšení výdajů na přímé platby - kofinancování		1.0	-1.0	SSM	1.0
10. Snížení sazby pojistného na nemocenské pojištění a státní politiku zaměstnanosti	-18.4		-18.4	PTCT	18.4
11. Snížení sazby daně z příjmů právnických osob	-6.0		-6.0	PTCT	6.0
12. Navýšení základního kapitálu ČEB			0.0	SSM	20.0
13. Zvýšení pojistného krytí EGAPu			0.0	SSM	0.0
14. Změna zákona o pojišťování vývozu se státní podporou			0.0	SSM	0.0
15. Podpora výzkumu a vývoje		1.9	-1.9	INVEST	1.9
16. Snížení záloh na daně z příjmů			0.0	TTCT	0.5
17. Čerpání zůstatků ZFZP zdravotních pojištěn			0.0	SSM	20.0
Celkem I			-32.2		98.8
			0.85% HDP		2.6% HDP
II. Navrhovaná opatření					
1. Slevy pro zaměstnavatele na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	-18.0		-18.0	LMM/TTCT	18.0
2. Zrychlení odpisů v 1. a 2. odpisové skupině	-9.4		-9.4	INVEST	9.4
3. Rozšíření uplatnění odpočtu DPH u osobních automobilů	-2.4		-2.4	INVEST	2.4
4. Garance a podpora úvěrů malých a středních podniků		2.1	-2.1	SSM	12.6
5. Dotační program na snižování energetické náročnosti budov		6.0	-6.0	SSM	27.0
6. Posílení dotačního programu PANEL		0.6	-0.6	SSM	2.7
7. Zvýšení výdajů na zajištění dopravní obslužnosti		2.0	-2.0	LMM	2.0
8. Opatření na podporu cash flow podnikové sféry (vrátky DPH v případě elektronické komunikace, neuplatňování penále, splátkové kalendáře ČSSZ atd.)			0.0	TTCT	2.0
9. Využití Evropského sociálního fondu (ESF) pro rekvalifikace s refundací mzdových nákladů pro zaměstnavatele			0.0	LMM	3.0
10. Opatření v insolventci			1.0	SSM	1.0
Celkem II			-41.5		80.1
			1.1% HDP		2.1% HDP
Navrhovaná opatření celkem					
Celkem I+II			1.95 % HDP		4.7 % HDP

ZKRATKY: SSM - SECTOR SPECIFIC MEASURES
LMM - LABOUR MARKET MEASURES
INVEST - INVESTMENT
TTCT - TEMPORARY TAX CUT AND TRANSFERS
PTCT - PERMANENT TAX CUT AND TRANSFERS

Pramen: NERV

ODHADOVANÁ VÝŠE STIMULAČNÝCH BALÍČKŮ PRO ROK 2009

	Snížení daní a fiskální údaje		Mimořádné výdaje a podobná opatření	
	mld. Euro	% HDP	mld. Euro	% HDP
Belgie	1.2	0.3 %	2.1	0.6 %
Dánsko	0.0	0.0 %	0.0	0.0 %
Německo	35.8	1.4 %	70.3	2.7 %
Irsko	0.0	0.0 %	0.0	0.0 %
Řecko	0.0	0.0 %	23.0	0.9 %
Španělsko	12.3	1.1 %	54.3	4.9 %
Francie	14.3	0.7 %	41.5	2.1 %
Itálie	-0.3	0.0 %	0.0	0.0 %
Nizozemí	3.2	0.5 %	0.0	0.0 %
Rakousko	3.9	1.3 %	2.5	0.9 %
Polsko	1.5	0.5 %	4.9	1.6 %
Švédsko	1.1	0.4 %	9.0	3.0 %
Velká Británie	16.5	1.0 %	22.1	1.4 %
13 největších ekonomik EU	89.7	0.78 %	229.7	2.0 %
Předpokládané výdaje EU – 27	103.0	0.78 %	263.8	2.0 %
Evropská komise	9.3	0.07 %	15.5	0.1 %
Předpokládané výdaje celkem	112.3	0.85 %	279.3	2.1 %

Strategii připravenosti a akcelerace růstu (SPAR) vyhlásil premiér Mirek Topolánek v Poslanecké sněmovně dne 2. 12. 2008 a vytyčil tak čtyři základní cíle:

- **Obnovit důvěru ve finanční sektor**
- **Předejít a eliminovat rizika ze světové finanční krize**
- **Nalézt impulzy k růstu ekonomiky**
- **Nalézt nástroje ke stabilizaci a zpružnění ekonomického prostředí**

SPAR je realizován ve třech základních fázích:

Fáze I.

(říjen 2008 až leden 2009)

Vláda přijala opatření spočívající v obnovení důvěry ve finanční sektor a prevenci a eliminaci rizik ze světové finanční krize. Tato opatření představovala celkové stimuly pro ekonomiku ve výši 2,6 % HDP (98,8 mld. Kč) s dopadem na veřejné rozpočty, dle metodiky ESA 95, ve výši 0,85 % HDP (32,2 mld. Kč).

Fáze II.

(od února 2009)

Národní protikrizový plán vlády

Vláda ve spolupráci s NERV navrhla nové sady nástrojů pro zmírnění důsledků hrozící recese. Spolu s již přijatými a schválenými opatřeními ve fázi I vznikl komplexní návrh Národního protikrizového plánu vlády. Ten lze rozdělit do 7 tematických okruhů exekutivních a legislativních opatření. Nově navržené nástroje fáze II splňují cíl spočívající v udělení pro-růstových, multiplikačních impulzů ekonomice v celkové výši 2,1 % HDP (80,1 mld. Kč) s dopadem na veřejné rozpočty ve výši 1,1 % HDP (41,5 mld. Kč).

Fáze III.

(březen až říjen 2009)

Vláda představí plnění posledního cíle SPAR, kterým je hledání nástrojů ke stabilizaci a zpružnění ekonomického prostředí (aktualizace pohledu na strukturální politiky) a zformuluje teze Národní strategie akcelerace hospodářského růstu (SAHR).

Fáze II.

Národní protikrizový plán vlády obsahuje tyto nejvýznamnější sady opatření:

01

DANĚ A ODVODY

- Snížením sazby sociálního pojištění o 1,5 p.b. na straně zaměstnanců zvýšíme proporcionálně čistou mzdu zaměstnancům všech příjmových skupin. Celkem fyzickým osobám ponecháváme 18 mld. Kč. Navíc zaměstnavatelům snižujeme odvodovou zátěž o 1 p.b. (nutný souhlas parlamentu)

- Snížení daňové zátěže podniků (sazba DPPO) postupně o dva procentní body v letech 2009 – 2010 ponechává podnikům cca. 6 mld. Kč v každém roce oproti roku předchozímu. Podnikům tak umožníme více investovat a udržet zaměstnanost. (nutný souhlas parlamentu)

- Podporou hotovostních zůstatků živnostníků a podniků do pěti zaměstnanců se ruší povinnost odvádět zálohy na daň z příjmu, čímž výrazně zvýšíme dostupnost jejich zdrojů.

02

PODPORA PODNIKÁNÍ A SOUKROMÝCH INVESTIC

- Umožníme rychlejší odpisy majetku. V 1. odpisové skupině zkrátíme dobu odpisování ze tří na jeden rok. V 2. odpisové skupině z pěti na dva roky (60 % a 40 %). Toto opatření zvýší prostředky podniků i živnostníků přibližně o 9 mld. Kč. Přitom se dlouhodobě jedná o fiskálně neutrální opatření. (nutný souhlas parlamentu)

- Rozšíříme uplatnění odpočtu DPH u automobilů zrušením nesystémové překážky pro plátce DPH při nákupu jakéhokoliv osobního automobilu. V současnosti je toto opatření již projednává-

no v PSP ČR. Dopad na státní rozpočet bude 3 mld. Kč. (nutný souhlas parlamentu)

- Odložíme povinnost placení záloh na daň z příjmů pro OSVČ a firmy do pěti zaměstnanců. Opatření bude mít dopad do veřejných rozpočtů ve výši 1 mld. Kč podle metodiky ESA 95. (nutný souhlas parlamentu)

- Urychlíme vrátky DPH na 15 dní pro poplatníky, kteří podávají přiznání k DPH elektronicky.

03

PODPORA ZAMĚSTNANOSTI A DOPRAVNÍ OBSLUŽNOSTI

- Slevu na sociálním pojištění bude moci uplatnit zaměstnavatel na své zaměstnance s platem až do 1,15 násobku hrubé mzdy. Výše slevy se bude snižovat s výší mzdy. Dopad na státní rozpočet bude max. 18 mld. Kč, avšak s tím, že bude snížen úsporami na sociálních dávkách a podporách v nezaměstnanosti v důsledku vyšší zaměstnanosti. Opatření pomůže zachovat asi 50 – 70 tisíc míst veskrze zaměstnanců s nižšími příjmy. (nutný souhlas parlamentu)

- Zvýšíme regionální dopravní obslužnost. Pro zlepšení mobility pracovníků v nejvíce postižených regionech budou zvýšeny výdaje na tuto oblast o 2 mld. Kč.

- Využijeme Evropského sociálního fondu pro rekvalifikaci s refundací mzdových nákladů pro zaměstnavatele. Výrazně tím pomůžeme udržet zaměstnanost a zvýšit dovednosti zaměstnanců.

04

PODPORA EKOLOGICKÝCH A INFRASTRUKTURNÍCH VÝDAJŮ

- Snížíme poplatky na železnicích. Poplatek za používání státní dopravní infrastruktury pro přepravu (železnice) bude snížen o 20 %.
- Snížíme energetickou náročnost budov. V rámci nového dotačního programu podpoříme kvalitní zateplování rodinných domů a bytových domů nepochopitelné technologie, náhradu neekologického vytápění za nízkoemisní kotle na biomasu a účinná tepelná čerpadla. Na čtyřleté období bude připraveno až 25 mld. Kč z prodeje emisních povolenek. Také posílíme program PANEL o 0,5 – 0,75 mld. Kč.

- Investice do dopravní infrastruktury dosáhnou v tomto roce rekordní výše. Spolu s nevyčerpanými prostředky SFDI z roku 2008 ve výši 7,2 mld. Kč, které jsme převodili do příjmů SFDI pro rok 2009, bude SFDI disponovat celkovými prostředky ve výši 90,3 mld. Kč.

- Posílíme dalších výdajové oblasti. Například Program obnovy venkova o 272 mil. Kč. Výdaje na přímé platby (kofinancování) pak přibližně o 1 mld. Kč.

05

PODPORA RESTRUKTURALIZACE A INSOLVENČNÍCH PROCESŮ

- Novelou insolvenčního zákona posílíme stávající specifické účinky úpadkového práva tak, aby při respektování společného zájmu dlužníkůvých věřitelů bylo zachováno co nejvíce funkčních subjektů (dlužníků) na trhu. Současně důsledně ochráníme práva dlužníko-

vých zaměstnanců. Navrhujeme prostřednictvím cílených opatření podpořit vybrané skupiny subjektů v insolvenčním řízení, především se zaměřením na zachování výroby dlužníka a saturování mzdových nároků jeho zaměstnanců ve všech fázích insolvenčního řízení. (nutný souhlas parlamentu)

06

PODPORA EXPORTU, OBNOVA A POSÍLENÍ ÚVĚROVÝCH LINEK

- Budeme garantovat a podporovat úvěry. Program ČMZRB pro malé a střední podniky ve výši 40 mld. Kč s výší garance 80 % a maximální možností čerpání 90 mil. Kč pro jednoho adresáta.
- Podpoříme export. Navýšením základního kapitálu České exportní banky o 2 mld. Kč umožníme podpořit další vývozní projekty až ve výši 35 mld. Kč. Vytvořili jsme nové produkty pro malé a střední podniky. Dále jsme zlevnili služby Exportní garanční a pojišťovací společnosti a připravujeme zvýšení jejího pojistného krytí.

- Podpoříme podnikatele v zemědělství. Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond posílíme celkově o 2,3 mld. Kč, čímž zvýšíme dostupnost úvěrů pro malé a střední podnikatele v zemědělství.

07

PODPORA VĚDY, VÝZKUMU A INOVACÍ

- Investice do výzkumu a vývoje z národních zdrojů jsme oproti předchozímu roku navýšili o 1,8 mld. Kč na částku 24,8 mld. Kč. Včetně prostředků EU jsme pro rok 2009 schválili částku 32,4 mld. Kč. (nutný souhlas parlamentu)